

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

בראשית פרק כז'

- (ב) ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי: (ב) ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי: (ב) ואמר הא כעו סיבית לית אנא ידע יומא דאימות:
- (ג) ועתה שא נא בליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי צודה (ציד): (ג) ועתה שא נא בליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי צודה (ציד): (ג) וכעו סב כעו זינך סיפך וקשתך ופוק לחקלא וצוד לי צידא:
- (ד) ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכה נפשי בטרים אמות: (ד) ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה בעבור תברכה נפשי בטרים אמות: (ד) ועביד לי תבשילין כמא דרחמיית ואעל לי ואיכול גדיל די תברכנה נפשי עד לא אימות:
- (ה) ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא: (ה) ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא: (ה) ורבקה שמעת כד מליל יצחק לות עשיו בריה ואול עשו לחקלא למיצד צידא לאיתאה:
- (ו) ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר: (ו) ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר: (ו) ורבקה אמרת לות יעקב ברה למימר הא שמעית מן אבוך ממלל עם עשו אחוך למימר:
- (ז) הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני יהוה לפני מותי: (ז) הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואברככה לפני יהוה לפני מותי: (ז) אתי לי צידא ועביד לי תבשילין ואיכול ואברכנה קדם יי קדם מותי:
- (ח) ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך: (ח) ועתה בני שמע בקלי לאשר אני מצוה אתך: (ח) וכעו ברי קבל מני למא די אנא מפקד יתך:
- (ט) לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: (ט) לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טבים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב: (ט) אויל כעו לות ענא וסב לי מתמן תרין גדיי (בר) עזין סבו ואעבד יתהון תבשילין לאבוך כמא די רחם:
- (י) והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברכה לפני מותו: (י) והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברכה לפני מותו: (י) ותיתי (נ"א, ותעל) לאבוך ויכול גדיל דיברכנה קדם מותיה:
- (יא) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק: (יא) ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שער ואנכי איש חלק: (יא) ואמר יעקב לרבקה אמיה הא עשו אחי גבר שערן ואנא גבר שעייע:
- (יב) אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה: (יב) אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה: (יב) מאים ימשנני אבא ואחי בעיניהי כמתלעב ואחי (נ"א, ואחי) מיתי עלי לוטין ולא ברכו:
- (יג) ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אף שמע בקלי ולך קח לי: (יג) ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אף שמע בקלי ולך קח לי: (יג) ואמרת ליה אמיה עלי אתאמר כגבואה דלא ייתון לוטיא עלך ברי ברם קבל מני ואויל סב לי:
- (יד) וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו: (יד) וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו: (יד) ואול ונסיב ואיתי לאמיה ועברת אמיה תבשילין כמא דרחם אבוהי:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(טו) וּתְקַח רְבֵקָה אֶת בְּגֵדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּבֵית וְתַלְבֵּשׂ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: (טו) וּתְקַח רְבֵקָה אֶת בְּגֵדֵי עֶשָׂו בְּנֵה הַגְּדֹל הַחֲמֹדֶת אֲשֶׁר אֶתָּה בְּבֵית וְתַלְבֵּשׂ אֶת יַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן: (טו) וּנְסִיבֵת רְבֵקָה יָת לְבוּשֵׁי עֶשָׂו בְּרָה רַבָּא דְרֵבִיתָא דִּי עֵמָה בְּבֵיתָא וְאַלְבִּישֵׁת יָת יַעֲקֹב בְּרָה זְעִירָא

(טז) וְאֵת עֵרַת גְּדֵי הָעֵזִים הַלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֻלְקֵת צֹנְאָרָיו: (טז) וְאֵת עֵרַת גְּדֵי הָעֵזִים הַלְבִּישָׁה עַל יָדָיו וְעַל חֻלְקֵת צֹנְאָרָיו: (טז) וְיָת מְשֻׁכֵי גְדֵי בַר עֵזִי אֲלַבִּישֵׁת עַל יְדוּהִי וְעַל טְעִיעוֹת צֹנְרִיָּה:

(יז) וּתְתַן אֶת הַמִּטְעָמִים וְאֵת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עִשְׂתָּה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: (יז) וּתְתַן אֶת הַמִּטְעָמִים וְאֵת הַלֶּחֶם אֲשֶׁר עִשְׂתָּה בְּיַד יַעֲקֹב בְּנֵה: (יז) וַיְהִי־יָת תַּבְשִׁילֵיָא וְיָת לַחְמָא דִּי עֲבַדְתָּ בִידָא דְיַעֲקֹב בְּרָה:

(יח) וַיָּבֵא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מִי אֶתָּה בְּנִי: (יח) וַיָּבֵא אֶל אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי מִי אֶתָּה בְּנִי: (יח) וְעַל לִוְת אָבוּהִי וְאָמַר אָבִיא וְאָמַר הָא אָנָּא מִן אֶת בְּרִי:

(יט) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אָנֹכִי עֶשָׂו בְּכֹרֶךָ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם נֹא שְׁבֵה וְאֶכְלָה מִצִּידֵי בַעֲבוּר תְּבָרְכֵנִי נַפְשָׁךָ: (יט) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אָנֹכִי עֶשָׂו בְּכֹרֶךָ עֲשִׂיתִי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלַי קוּם נֹא שְׁבֵה וְאֶכְלָה מִצִּידֵי בַעֲבוּר תְּבָרְכֵנִי נַפְשָׁךָ: (יט) וְאָמַר יַעֲקֹב לְאָבוּהִי אָנָּא עֶשָׂו בְּכֹרֶךָ עֲבַדִּית כַּמָּא דִּי מַלְּלֵתָא עֲמִי (נ"א, ל') קוּם כַּעַן אֶסְתַּחֵר וְאֶכּוֹל מִצִּידֵי בְדִיל דִּי תְּבָרְכֵנִי נַפְשָׁךָ:

(כ) וַיֹּאמֶר יַעֲחָק אֶל בְּנֵו מַה זֶה מִהֲרַתְּ לְמַעַא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֶלְהֵיךָ לְפָנַי: (כ) וַיֹּאמֶר יַעֲחָק אֶל בְּנֵו מַה זֶה מִהֲרַתְּ לְמַעַא בְּנִי וַיֹּאמֶר כִּי הִקְרָה יְהוָה אֶלְהֵיךָ לְפָנַי: (כ) וְאָמַר יַעֲחָק לְבְרִיָּה מַה דִּין אוֹחִיתָא לְאַשְׁכַּחַא בְּרִי וְאָמַר אַרִי זְמִין וְיִ אֶלְהֵי קְרִמִּי:

(כא) וַיֹּאמֶר יַעֲחָק אֶל יַעֲקֹב גְּשָׁה נֹא וְאֶמְשָׁךְ בְּנִי הַאֲתָה זֶה בְּנִי עֶשָׂו אִם לֹא: (כא) וַיֹּאמֶר יַעֲחָק אֶל יַעֲקֹב גְּשָׁה נֹא וְאֶמְשָׁךְ בְּנִי הַאֲתָה זֶה בְּנִי עֶשָׂו אִם לֹא: (כא) וְאָמַר יַעֲחָק לְיַעֲקֹב קְרִיב כַּעַן וְאֶמְשָׁךְ בְּרִי הַאֲתָ דִּין בְּרִי עֶשָׂו אִם לֹא:

(כב) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יַעֲחָק אָבִיו וַיְמַשְׁחוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדָיו עֶשָׂו: (כב) וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב אֶל יַעֲחָק אָבִיו וַיְמַשְׁחוּ וַיֹּאמֶר הַקֵּל קוֹל יַעֲקֹב וְהִידִים יָדָיו עֶשָׂו: (כב) וְקְרִיב יַעֲקֹב לִוְת יַעֲחָק אָבוּהִי וּמְשִׁיָּה וְאָמַר קְלָא קְלָא דְיַעֲקֹב וַיְדִיא יְדוּהִי דְעֶשָׂו:

(כג) וְלֹא הִפִּירוּ כִּי הָיוּ יָדָיו כִּי־יָדָיו עֶשָׂו אָחִיו שְׁעַרְתָּ וַיְבָרְכֵהוּ: (כג) וְלֹא הִפִּירוּ כִּי הָיוּ יָדָיו כִּי־יָדָיו עֶשָׂו אָחִיו שְׁעַרְתָּ וַיְבָרְכֵהוּ: (כג) וְלֹא אֶשְׁתַּמּוּדְעִיָּה אַרִי הוּאָה יְדוּהִי כִּי־יָדָיו עֶשָׂו אָחוּהִי שְׁעִירוּ (נ"א, שְׁעִרְגִּו) וְבָרְכִיָּה:

(כד) וַיֹּאמֶר אֶתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: (כד) וַיֹּאמֶר אֶתָּה זֶה בְּנִי עֶשָׂו וַיֹּאמֶר אָנִי: (כד) וְאָמַר אֶת דִּין בְּרִי עֶשָׂו וְאָמַר הָא אָנָּא:

(כה) וַיֹּאמֶר הַגְּשָׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרְכֶךָ נַפְשִׁי וַיִּגַּשׁ לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יִין וַיִּשְׁתָּ: (כה) וַיֹּאמֶר הַגְּשָׁה לִי וְאֶכְלָה מִצִּיד בְּנִי לְמַעַן תְּבָרְכֶךָ נַפְשִׁי וַיִּגַּשׁ לוֹ וַיֹּאכַל וַיָּבֵא לוֹ יִין וַיִּשְׁתָּ: (כה) וְאָמַר קְרִיב קְרִיב קְרִיב וְאֶכּוֹל מִצִּידָא דְבְרִי בְדִיל דִּי תְּבָרְכֵנִי נַפְשִׁי וְקְרִיב לִיָּה וְאֶכַּל וְאֶתִּי (נ"א, וְאֶעַל) לִיָּה חֲמִרָא וְשִׁתִּי:

(כו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו יַעֲחָק אָבִיו גְּשָׁה נֹא וְשָׁקָה לִי בְּנִי: (כו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו יַעֲחָק אָבִיו גְּשָׁה נֹא וְשָׁקָה לִי בְּנִי: (כו) וְאָמַר לִיָּה יַעֲחָק אָבוּהִי קְרִיב כַּעַן וְשָׁק לִי (נ"א, וְשָׁק לִי) בְּרִי:

(כז) וַיִּגַּשׁ וַיִּשָּׁק לוֹ וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה רִיחַ בְּנִי כְרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרְכוּ יְהוָה: (כז) וַיִּגַּשׁ וַיִּשָּׁק לוֹ וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמֶר רְאֵה

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

רִיחַ בְּנֵי כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בָּרַכּוּ יְהוָה: (כו) וְקָרַב וְנָשַׁק לִיָּה וְאַרְחַח יֵת רִיחָא וְלְבוֹשׁוֹהֵי וּבְרַכְיָה וְאָמַר הוּוּ (נ"א, חו"י) רִיחָא דְבְרֵי כְּרִיחָא דְחַקְלָא דִּי בְּרַכְיָה יְיָ:

(כח) וַיִּתֶּן לָהֶּם הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דְּגָן וְתִירֹשׁ: (כח) וַיִּתֶּן לָהֶּם הָאֱלֹהִים מִטַּל הַשָּׁמַיִם וּמִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ וְרַב דְּגָן וְתִירֹשׁ: (כח) וַיִּתֶּן לָהֶּם מִטַּל דְּשַׁמְיָא וּמִטְּוִבָא דְאַרְעָא וּסְגִיאוֹת (נ"א, וּסְגִיאוֹת) עֵיבוֹר וְחִמְרָ:

(כט) יַעֲבֹדוּהָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶּם לְאֻמִּים הַזֶּה גְּבִיר לְאַחִיָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶּם בְּנֵי אִמְהָ אַרְרִיָּה אַרְוֹר וּמְבַרְכִיָּה בְּרוּךְ: (כט) יַעֲבֹדוּהָ עַמִּים וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶּם לְאֻמִּים הַזֶּה גְּבִיר לְאַחִיָּה וַיִּשְׁתַּחֲוּ לָהֶּם בְּנֵי אִמְהָ אַרְרִיָּה אַרְוֹר וּמְבַרְכִיָּה בְּרוּךְ: (כט) יַפְלַחְנָה עַמְּמִין וַיִּשְׁתַּעֲבְדוּן לָהֶּם מַלְכֵּנוּ הַזֶּה רַב לְאַחִיָּה וַיִּסְגְּדוּן לָהֶּם בְּנֵי אִמְהָ מַלְטָטִיָּה יְהוֹן לִיטִין וּמְבַרְכִיָּה יְהוֹן בְּרִיכִין:

(ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלָה יַעֲחָק לְבָרָךְ אֶת יַעֲקֹב וַיְהִי אָף יַעֲזָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יַעֲחָק אָבִיו וְעָשׂוּ אָחִיו בָּא מַצִּידוֹ: (ל) וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּלָה יַעֲחָק לְבָרָךְ אֶת יַעֲקֹב וַיְהִי אָף יַעֲזָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יַעֲחָק אָבִיו וְעָשׂוּ אָחִיו בָּא מַצִּידוֹ: (ל) וְהוּוּ כַּד שִׁיעֵי יַעֲחָק לְבָרְכָא יֵת יַעֲקֹב וְהוּוּ בְּרַם מַפְק נַפְק יַעֲקֹב מְלוֹת אִפִּי יַעֲחָק אַבוּהֵי וְעָשׂוּ אָחוּהֵי אֵתָא (נ"א, ע"ל) מַצִּידִיָּה:

(לא) וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מִטְעַמִּים וַיִּבֵּא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מַצִּיד בְּנֹו בַּעֲבַר תְּבַרְכֵנִי נַפְשָׁה: (לא) וַיַּעַשׂ גַּם הוּא מִטְעַמִּים וַיִּבֵּא לְאָבִיו וַיֹּאמֶר לְאָבִיו יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מַצִּיד בְּנֹו בַּעֲבַר תְּבַרְכֵנִי נַפְשָׁה: (לא) וַעֲבַד אָף הוּא תְּבַשְׁלִין וְאַעִיל לֹות אַבוּהֵי וְאָמַר לְאַבוּהֵי יָקָם אָבָא וַיִּיכּוֹל מַצִּידָא דְבְרִיָּה כְּדִיל דִּי תְּבַרְכֵנִי נַפְשָׁה:

(לב) וַיֹּאמֶר לוֹ יַעֲחָק אָבִיו מִי אֵתָהּ וַיֹּאמֶר אָנִי בְּנֶךָ בְּכָרְךָ עָשׂוּ: (לב) וַיֹּאמֶר לוֹ יַעֲחָק אָבִיו מִי אֵתָהּ וַיֹּאמֶר אָנִי בְּנֶךָ בְּכָרְךָ עָשׂוּ: (לב) וַאֲמַר לִיָּה יַעֲחָק אָבוּהֵי מִן אֵת וְאָמַר אָנָא בְּרַךְ בּוֹכְרַךְ עָשׂוּ:

(לג) וַיִּחְרַד יַעֲחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד מָאֵד וַיֹּאמֶר מִי אַפּוּא הוּא הַעֲד צִיד וַיִּבֵּא לִי וְאָכַל מִכָּל בְּטָרָם תְּבוּא וְאַבְרַכְהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִיָּה: (לג) וַיִּחְרַד יַעֲחָק חֲרָדָה גְּדֻלָּה עַד מָאֵד וַיֹּאמֶר מִי אַפּוּא הוּא הַעֲד צִיד וַיִּבֵּא לִי וְאָכַל מִכָּל בְּטָרָם תְּבוּא וְאַבְרַכְהוּ גַם בְּרוּךְ יְהִיָּה: (לג) וַתְּהוּהָ יַעֲחָק תְּהוּהָ רַבָּא עַד לְחֲרָא וְאָמַר מִן הוּא דִּיכִי דְעָד צִידָא וְאַעִיל לִי וְאָכַלִּית מַכְלָא עַד לָא תִיעוּל וּבְרַכְתִּיָּה אָף בְּרִיָּה יְהִי:

(לד) כַּשְּׁמַע עָשׂוּ אֶת דְּבַרֵי אָבִיו וַיַּעֲעַק צַעֲקָה גְּדֻלָּה וּמְרָה עַד מָאֵד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו גַּם אָנִי אָבִי: (לד) כַּשְּׁמַע עָשׂוּ אֶת דְּבַרֵי אָבִיו וַיַּעֲעַק צַעֲקָה גְּדֻלָּה וּמְרָה עַד מָאֵד וַיֹּאמֶר לְאָבִיו גַּם אָנִי אָבִי: (לד) כַּד שְׁמַע עָשׂוּ יֵת פְּתַגְמֵי אַבוּהֵי וַיִּצּוּחַ צֹוּחָא רַבָּא וּמְרִידָא עַד לְחֲרָא וְאָמַר לְאַבוּהֵי בְּרַכְנֵי אָף אָנָא (נ"א, ל"י) אָבָא:

(לה) וַיֹּאמֶר בָּא אַחִיָּה בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתָּהּ: (לה) וַיֹּאמֶר בָּא אַחִיָּה בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרַכְתָּהּ: (לה) וְאָמַר עַל אַחוּוָּה בְּחִמְכֵּתָא וְקַבִּיל בְּרַכְתָּהּ:

(לו) וַיֹּאמֶר הֲכִי קָרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב וַיַּעֲקֹבֵנִי זֶה פַעֲמִים אֵת בְּכַרְתִּי לְקַח וְהִנֵּה עֵתָה לְקַח בְּרַכְתִּי וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֲצַלֶּתִּי לִי בְּרַכָּה: (לו) וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֲצַלֶּתִּי לִי בְּרַכָּה: (לו) וְאָמַר יָאוֹת קָרָא שְׁמִיָּה יַעֲקֹב וְחִפְמֵנִי דְגָן תְּרַתִּין זְמִין יֵת בְּכִירוּתִי נְסִיב וְהָא כְּעוֹן קַבִּיל בְּרַכְתִּי וְאָמַר הֲלֹא שְׁבַקְתָּ לִי בְּרַכְתָּא:

(לז) וַיַּעַן יַעֲחָק וַיֹּאמֶר לְעָשׂוּ הֵן גְּבִיר שְׁמֹתִיו לָהֶּם וְאֵת כָּל אָחִיו נִתְּתִי לוֹ לְעַבְדִּים וְדָגָן וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו וְלִכְהָ אַפּוּא מַה אַעֲשֶׂה בְּנֵי: (לז) וַיַּעַן יַעֲחָק וַיֹּאמֶר לְעָשׂוּ הֵן גְּבִיר שְׁמֹתִיו לָהֶּם וְאֵת כָּל אָחִיו נִתְּתִי לוֹ לְעַבְדִּים וְדָגָן וְתִירֹשׁ סְמַכְתִּיו וְלִכְהָ אַפּוּא מַה אַעֲשֶׂה בְּנֵי: (לז) וְאֵתִיב יַעֲחָק וְאָמַר לְעָשׂוּ הָא רַב שְׁוִתִּיָּה לָהֶּם (נ"א, ע"ל) וַיִּתְּ כָל אַחוּהֵי יְהִבִּית לִיָּה לְעַבְדִּין וְעֵיבוֹר וְחִמְרָ סַעֲדִתִּיָּה וְלָהֶּם הֲכָא מַה אַעֲבִיד בְּרִי:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(לח) וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל אָבִיו הַבְּרָכָה אַחַת הוּא לָךְ אָבִי בְּרַכְנִי גַם אָנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֲשׂו קִלּוֹ וַיִּבְרַךְ: (לח) וַיֹּאמֶר עֲשׂו אֶל אָבִיו הַבְּרָכָה אַחַת הוּא לָךְ אָבִי בְּרַכְנִי גַם אָנִי אָבִי וַיִּשָּׂא עֲשׂו קִלּוֹ וַיִּבְרַךְ: (לח) וַאֲמַר עֲשׂו לְאַבְוֵהִי הַבְּרַכָּתָא חֲדָא הִיא לָךְ אַבָּא בְּרַךְ לִי אִף אֲנָא אַבָּא וְאַרְיִם עֲשׂו קְלִיָּה וּבְכָא:

(לט) וַיַּעַן יַצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנֵה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ וּמִטְל הַשָּׁמַיִם מַעַל: (לט) וַיַּעַן יַצְחָק אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲנֵה מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשְׁבֶךָ וּמִטְל הַשָּׁמַיִם מַעַל: (לט) וְאַתִּיב יַצְחָק אַבְוֵהִי וַאֲמַר לִיָּה הָא מִטְבָּא דְאַרְעָא יִהְיֶה מוֹתְבָךְ וּמִטְלָא דְשָׁמַיָא מִלְעֵלָא:

(מ) וְעַל חֲרַבָּךְ תַּחֲיֶה וְאֵת אַחִיָּךְ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרָקֶת עֲלֹו מַעַל צִוְּאַרְךָ: (מ) וְעַל חֲרַבָּךְ תַּחֲיֶה וְאֵת אַחִיָּךְ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרָקֶת עֲלֹו מַעַל צִוְּאַרְךָ: (מ) וְעַל חֲרַבָּךְ תַּחֲיֶה וְאֵת אַחִיָּךְ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרָקֶת עֲלֹו מַעַל צִוְּאַרְךָ: (מ) וְעַל חֲרַבָּךְ תַּחֲיֶה וְאֵת אַחִיָּךְ תַּעֲבֹד וְהָיָה כַּאֲשֶׁר תִּרְיֹד וּפְרָקֶת עֲלֹו מַעַל צִוְּאַרְךָ:

(מא) וַיִּשְׁטַם עֲשׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשׂו בְּלַבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אַבְל אָבִי וְאַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי: (מא) וַיִּשְׁטַם עֲשׂו אֶת יַעֲקֹב עַל הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בְּרַכּוֹ אָבִיו וַיֹּאמֶר עֲשׂו בְּלַבּוֹ יִקְרְבוּ יָמֵי אַבְל אָבִי וְאַהֲרָגָה אֶת יַעֲקֹב אָחִי: (מא) וְנִטְר עֲשׂו דְבִבּוֹ לְיַעֲקֹב עַל בְּרַכָּתָא דִּי בְּרַכִּיָּה אַבְוֵהִי וַאֲמַר עֲשׂו בְּלַבִּיָּה יִקְרְבוּ יָמֵי אַבְלִי דְאַבָּא וְאַקְטוּל יָת יַעֲקֹב אָחִי:

(מב) וַיִּגַּד לְרַבֵּקָה אֶת דְּבָרֵי עֲשׂו בְּנֵה הַגָּדֵל וְתִשְׁלַח וְתִקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן וְתֹאמַר אֵלָיו הֲנֵה עֲשׂו אַחִיָּךְ מִתְנַחֵם לָךְ לְהַרְגֶּךָ: (מב) וַיִּגַּד לְרַבֵּקָה אֶת דְּבָרֵי עֲשׂו בְּנֵה הַגָּדֵל וְתִשְׁלַח וְתִקְרָא לְיַעֲקֹב בְּנֵה הַקָּטָן וְתֹאמַר אֵלָיו הֲנֵה עֲשׂו אַחִיָּךְ מִתְנַחֵם לָךְ לְהַרְגֶּךָ: (מב) וְאַתְחִנּוּהָ לְרַבֵּקָה יָת פְּתַגְמֵי עֲשׂו בְּרַה רַבָּא וְשְׁלַחַת וְקַרְת לְיַעֲקֹב בְּרַה זְעִירָא וְאַמְרַת לִיָּה הָא עֲשׂו אַחִיָּךְ כְּמוֹן לָךְ לְמַקְטֵלָךְ:

(מג) וְעַתָּה בְּנֵי שְׁמַע בְּקִלְי וְקוּם בְּרַח לָךְ אֶל לָבֵן אָחִי חֲרַנְהָ: (מג) וְעַתָּה בְּנֵי שְׁמַע בְּקִלְי וְקוּם בְּרַח לָךְ אֶל לָבֵן אָחִי חֲרַנְהָ: (מג) וְכַעַן בְּרִי קַבֵּל מִנִּי וְקוּם אֲוִיל לָךְ לְוֹת לָבֵן אָחִי לְחַרּוֹ:

(מד) וַיִּשְׁבֹּת עֲמוֹ יָמִים אַחֲדִים עַד אֲשֶׁר תִּשׁוּב חַמַּת אַחִיָּךְ: (מד) וַיִּשְׁבֹּת עֲמוֹ יָמִים אַחֲדִים עַד אֲשֶׁר תִּשׁוּב חַמַּת אַחִיָּךְ: (מד) וְתַתִּיב עַמִּיָּה יוֹמִין זְעִירִין עַד דִּיתוּב רִוּגָא דְאַחִיָּךְ:

(מה) עַד שׁוּב אִף אַחִיָּךְ מִמָּךְ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשֵּׁם לְמָה אֲשַׁבֵּל גַּם שְׁנִיכֶם יוֹם אֶחָד: (מה) עַד שׁוּב אִף אַחִיָּךְ מִמָּךְ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשֵּׁם לְמָה אֲשַׁבֵּל גַּם שְׁנִיכֶם יוֹם אֶחָד: (מה) עַד דִּיתוּב רִוּגָא דְאַחִיָּךְ מִמָּךְ וְיִתְנַשִּׁי יָת דִּי עַבְדְּתָ לִיָּה וְאַשְׁלַח וְאַדְבַּרְנָךְ מִתְמָן לְמָה אֲתַפֵּל אִף תִּרְוִיכוּן יוֹמָא חַד:

(מו) וְתֹאמַר רַבֵּקָה אֶל יַצְחָק קִצְתִּי בְּחַיִּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חַת אִם לִקַּח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת חַת כַּאֲלֵה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לְמָה לִּי חַיִּים: (מו) וְתֹאמַר רַבֵּקָה אֶל יַצְחָק קִצְתִּי בְּחַיִּי מִפְּנֵי בְּנוֹת חַת אִם לִקַּח יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לְמָה לִּי חַיִּים: (מו) וְאַמְרַת רַבֵּקָה לְיַצְחָק עֲקִית בְּחַיִּי מוֹן קַדָּם בְּנַת חַתָּאָה אִם נָסִיב יַעֲקֹב אֶתְתָא מִבְּנַת חַתָּאָה כַּאֲלִין מִבְּנַת אַרְעָא לְמָה לִּי חַיִּים:

כח (א) וַיִּקְרָא יַצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיִּבְרָךְ אֹתוֹ וַיַּעֲוֶהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת בְּנַעֲוִ: (א) וַיִּקְרָא יַצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיִּבְרָךְ אֹתוֹ וַיַּעֲוֶהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת בְּנַעֲוִ: (א) וְקַרָא יַצְחָק לְיַעֲקֹב וּבְרִיָּה יִתִּיָּה וּפְקַרְדִּיָּה וַאֲמַר לִיָּה לֹא תִסַּב אֶתְתָא מִבְּנַת בְּנַעֲוִ:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(ב) קום לך פְּדָנָה אָרֶם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אָבִי אִמְךָ וְקַח לְךָ מְשֶׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבֵן אַחִי אִמְךָ: (ב) קום לך פְּדָנָה אָרֶם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אָבִי אִמְךָ וְקַח לְךָ מְשֶׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבֵן אַחִי אִמְךָ: (ב) קום אֲזִיל לְפָדוֹן אָרֶם לְבֵית בְּתוֹאֵל אֲבוֹהָא דְאִמְךָ וְסַב לְךָ מִתְמָן אֲתָתָא מִבְּנַת לָבֵן אַחֵיהָא דְאִמְךָ:

(ג) וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ וְיִפְרֹךְ וְיַרְבֶּךָ וְהִיִּית לְקַהֲל עַמִּים: (ג) וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ אֶתְךָ וְיִפְרֹךְ וְיַרְבֶּךָ וְהִיִּית לְקַהֲל עַמִּים: (ג) וְאֵל שְׂדֵי יִבְרָךְ יְתָה וְיַפְשִׁיךָ וְיַסְגִּינָה וְתַחֲדֵי לְכַנְשַׁת שְׂבָטִין:

(ד) וְיִתֶּן לְךָ אֶת בְּרַכַּת אֲבֹרָהֶם לְךָ וּלְזֹרְעָה אֶתְךָ לְרִשְׁתָּהּ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאֲבֹרָהֶם: (ד) וְיִתֶּן לְךָ אֶת בְּרַכַּת אֲבֹרָהֶם לְךָ וּלְזֹרְעָה אֶתְךָ לְרִשְׁתָּהּ אֶת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹהִים לְאֲבֹרָהֶם: (ד) וְיִתֶּן לְךָ יְת בְּרַכְתָּא דְאֲבֹרָהֶם לְךָ וּלְכַנְיָה עִמָּה לְמִידְתָּהּ יְת אַרְע תּוֹתִיבּוּתָךְ דִּי יְהִיב יִי לְאֲבֹרָהֶם:

(ה) וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיֵּלְךָ פְּדָנָה אָרֶם אֶל לָבֵן בֶּן בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי אַחִי רְבֵקָה אִם יַעֲקֹב וְעָשׂו: (ה) וַיִּשְׁלַח יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וַיֵּלְךָ פְּדָנָה אָרֶם אֶל לָבֵן בֶּן בְּתוֹאֵל הָאֲרָמִי אַחִי רְבֵקָה אִם יַעֲקֹב וְעָשׂו: (ה) וַיִּשְׁלַח יִצְחָק יְת יַעֲקֹב וְאֲזִיל לְפָדוֹן אָרֶם לֹות לָבֵן בֶּר בְּתוֹאֵל אֲרָמָאָה אַחֵיהָא דְרְבֵקָה אִמִּיהָ דְיַעֲקֹב וְעָשׂו:

(ו) וַיֵּדָא עָשׂו כִּי בָרַךְ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְשִׁלַּח אֹתוֹ פְּדָנָה אָרֶם לְקַחַת לוֹ מְשֶׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיַּעַז עֲלָיו לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן: (ו) וַיֵּדָא עָשׂו כִּי בָרַךְ יִצְחָק אֶת יַעֲקֹב וְשִׁלַּח אֹתוֹ פְּדָנָה אָרֶם לְקַחַת לוֹ מְשֶׁם אִשָּׁה בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ וַיַּעַז עֲלָיו לֵאמֹר לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן: (ו) וְחֹזָא עָשׂו אַרְי בְּרִיךְ יִצְחָק יְת יַעֲקֹב וְשִׁלַּח יְתִיהָ לְפָדוֹן אָרֶם לְמַסַּב לִיהָ מִתְמָן אֲתָתָא בֶּר בְּרִיךְ יְתִיהָ וּפְקִיד עֲלוֹהֵי לְמִימֹר לֹא תִסַּב אֲתָתָא מִבְּנַת כְּנָעַן:

(ז) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו וְאֵל אִמּוֹ וַיֵּלְךָ פְּדָנָה אָרֶם: (ז) וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל אָבִיו וְאֵל אִמּוֹ וַיֵּלְךָ פְּדָנָה אָרֶם: (ז) וְקַבִּיל יַעֲקֹב מִן אֲבוֹהֵי וּמִן אִמִּיהָ וְאֲזִיל לְפָדוֹן אָרֶם:

(ח) וַיֵּדָא עָשׂו כִּי רָעוּת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו: (ח) וַיֵּדָא עָשׂו כִּי רָעוּת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו: (ח) וְחֹזָא עָשׂו אַרְי בִּישָׂא בְּנַת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אֲבוֹהֵי:

(ט) וַיֵּלְךָ עָשׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מִחְלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֹרָהֶם אַחֹת נְבָיוֹת עַל נָשׂוֹ לוֹ לְאִשָּׁה: (ט) וַיֵּלְךָ עָשׂו אֶל יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מִחְלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֲבֹרָהֶם אַחֹת נְבָיוֹת עַל נָשׂוֹ לוֹ לְאִשָּׁה: (ט) וְאֲזִיל עָשׂו לֹות יִשְׁמָעֵאל וְנָסִיב יְת מִחְלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל בֶּר אֲבֹרָהֶם אַחֵתִיהָ דְנְבָיוֹת עַל נָשׂוֹהֵי לִיהָ לְאַנְתָּהּ:

רס"י

משחזון את הסכין אבל משחאה על גבי חזרתה חדל סכינך ושחוט יפה שלל תאכילני (בבלה. "ב"ר):
ואודה לי – מן ההפקר ולא מן הגזל:
(ה) ללוד ליד להביא – מהו להביא אם לא ימלא ליד יביא מן הגזל:
(ז) לפני ה' – כרשותו סיסכים על ידי:
(ט) וקח לי – משלי הם ואינם גזל שכך כתב לה יחחק בכחוצתה ליעול שני גדיי עזים בכל יום (ב"ר): שני גדיי עזים – וכי שני גדיי

(ב) לא ידעתי יום מותי – א"ר יהושע בן קרחה אם מגיע אדם לפרק אבותיו ידאג חמש שנים לפניהם וחמש לאחר כן וילחק היה בן קכ"ג (כי יעקב בן ס"ג כשנתכרך דוק כרס"י סוף הסדר) אמר שמא לפרק אמי אני מגיע והיא בת קכ"ז מתה והריני בן ה' שנים סמוך לפרקה לפיכך לא ידעתי יום מותי שמא לפרק אמי שמא לפרק אבא:
(ג) תליך – חרצך שרדך לתלותה: שא נח – לשון השחזה כחותה ששנינו (בילא כח) אין

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

הנכרי בין ראוי בין שאינו ראוי תן לו כדי
שלא יקרא עליך תגר. ברש"י ישן מדויק):

(כט) בני אמך – ויעקב אמר ליהודה בני
אביך לפי שהיו לו בנים מכמה אמהות וכאן
שלא נשא אלא אשה אחת אמר בני אמך
(צ"ר): ארריך ארור ומברכך ברוך –
ובבלעם הוא אומר מברכך ברוך ואורריך
ארור (צ"ר) הדלוקים תחלתם יסורים וסופן
שלוה ואורריהם ומלעריהם קודמים
למברכיהם לפיכך יחזק הקדים קללת אוררים
לברכת מברכים והרשעים תחלתן שלוה וסופן
יסורין לפיכך בלעם הקדים ברכה לקללה:

(ל) יאל יאל – זה יואל וזה בא:

(לג) ויחרד – כתרגומו ותוה לשון תמיה.
ומדרשו ראה גיהנם פתוחה מתחתיו: מי
אפוא – ל' לעלמו משמש עם כמה דברים.
ד"א איפוא איה פה מי הוא ואיפוא הוא האל
אי: ואכל מכל – מכל טעמים שבקשתי
לטעום טעמתי זו (צ"ר): גם ברוך יהיה –
שלא תאמר חילולי שרימה יעקב לאביו לא
נטל את הברכות לכך הסכים וברכו מדעתו
(צ"ר):

(לה) במרמה – בחכמה:

(לו) הכי קרא שמו – לשון תימה הוא כמו
(לקמן כט) הכי אחי אתה שמה לכך נקרא
שמו יעקב ע"ש סופו שהוא עתיד לעקבני.
תחומא למה חרד יחזק אמר שמה עון יש בי
שבכתי קטן לפני גדול ושניתי סדר היחס
התחיל עשו מלעק ויעקבני זה פעמים אמר
לו אביו מה עשה כך אמר לו את בכורתי
לקח אמר בכך הייתי מלך וחרד שמה עברתי
על שורת הדין עכשיו לבכור ברכתך גם ברוך
יהיה: ויעקבני – כתרגומו וכמני ארצני וארצ
וכמן ויש מתרגמין וחכמני נתחכם לי: אכלת
– לשון הפרשה כמו ויאכל (ס"א ואל):

(לז) הן גביר – ברכה זו שבועית היא והוא
עושה אותה ראשונה אלא אמר לו מה תועלת
לך בברכה אם תקנה נכסים שלו הם שהרי
גביר שמתיו לך ומה שקנה עבד קנה רבו:
ולכה אפוא מה לעשה – איה איפא אבדק
מה לעשות לך:

עזים היה מאכלו של יחזק אלא פסח הי'
האחד הקריב לפסחו והאחד עשה מטעמים.
בפרקי דר"א: כאשר אהב – כי טעם הגדי
כטעם הנזי:

(יח) איש שער – בעל שער:

(יט) ימנני – כמו (דברים כח) ממשש
בלהרים:

(טו) החמודות – הנקיות כתרגומו לכייתא
ד"א שחמד אותן מן נמרוד: אשר אתה בבית
– והלא כמה נשים היו לו והוא מפקיד אצל
אמו אלא שהיה בקי במעשיהן וחושדן:

(יט) אנכי עשו ברוך – אנכי המביא לך
ועשו הוא ברוך: עשיתי – כמה דברים
כאשר דברת אלי: שבה – לשון מיסב על
השלתן לכך מתורגם אסתחר:

(כא) גשה נא ואמשך – אמר יחזק בלבו אין
דרך עשו להיות שם שמים שגור בפיו וזה
אמר כי הקרה ה' אלהיך:

(כב) קול יעקב – שמדבר בלשון תחנונים
קום נא אצל עשו בלשון קנטוריא דבר יקום
אבי:

(כד) ויאמר אני – לא אמר אני עשו אלא
אני:

(כז) וירח וגו' – והלא אין ריח רע יותר
משטף העזים אלא מלמד שנקנסה עמו ריח
גן עדן: כריח שדה אשר ברכו ה' – שנתן בו
ריח טוב וזהו שדה תפוחים כן דרשו רז"ל:

(כח) ויתן לך – יתן ויחזור ויתן (צ"ר). ולפי
פשוטו מוסב לענין הראשון ראה ריח בני
שנתן לו הקב"ה כריח שדה וגו' ועוד יתן לך
מטל השמים וגו': מטל השמים – כמשמעו
ומדרש אגדה יש להרבה פנים (ד"א מהו
האלהים בדיון אם ראוי לך יתן לך ואם לאו
לא יתן לך אצל לעשו אמר משמני הארץ
יהיה מושבך בין דליק בין רשע יתן לך וממנו
למד שלמה כשעשה הבית סידר תפלתו
ישראל שהוא בעל אמונה ומלדיק עליו הדין
לא יקרא עליך תגר לפיכך (מ"א ט) ונתת
לאיש כדרכיו אשר תדע את לבבו אצל נכרי
מחוסר אמונה לפיכך אמר ואתה תשמע
השמים וגו' ועשית ככל אשר יקרא אליך

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

פלנה ארס וכי רעות צנות כנען והלך גם הוא אל ישמעאל:

(ט) אחות נביות – ממשמע שנאמר צח ישמעאל איני יודע שהיא אחות נביות אלא למדנו שמה ישמעאל משיעדה לעשו קודם נקואיה והשיאה נביות אחיה ולמדנו שהיה יעקב באותו הפרק בן ס"ג שנים שהרי ישמעאל בן ע"ד שנים היה כשנולד יעקב שי"ד שנה היה גדול ישמעאל מיאחזק ויאחזק בן ס' שנה בלדת אותם הרי ע"ד ושנותיו היו קל"ז שנאמר ואלה שני חיי ישמעאל וגו' נמלא יעקב כשמת ישמעאל בן ס"ג שנים היה ולמדנו מכאן שנטמן בבית עבר י"ד שנה ואח"כ הלך לחרון שהרי לא שהה בבית לבן לפני לידתו של יוסף אלא י"ד שנה שנאמר עבדתיך י"ד שנה בשתי צנותיך ושש שנים בצלחך ושכר הצלח משנולד יוסף היה שני' ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף וגו' ויוסף בן ל' שנה היה כשמלך ומשם עד שירד יעקב למצרים ט' שנים ז' של שובע וז' של רעב ויעקב אמר לפרעה ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה לא וחשוב י"ד שלפני לידת יוסף ושלשים של יוסף ותשע משמלך עד שבא יעקב הרי נ"ג וכשפירש מאביו היה בן ס"ג הרי קי"ז והוא אומר שלשים ומאת שנה הרי חסרים י"ד שנים הא למדת שאחר שקבל הברכות נטמן בבית עבר י"ד שנים (ואצל לא נענש עליהם בזכות התורה שהרי לא פירש יוסף מאביו אלא כ"ב שנה דהיינו מי"ז עד ל"ט כנגד כ"ב שפירש יעקב מאביו ולא כבדו והם כ' שנים בבית לבן ושתי שנים ששהה בדרך כדכתיב ויצן לו בית ולמקנהו עשה סכות ופי' רז"ל מזה הפסוק ששהה י"ח חדשים בדרך לבית הוה בימות הגשמים וסכות הוה בימות החמה ולחשבון הפסוקים שחשבו לעיל משפירש מאביו עד שירד למצרים שהיה בן ק"ל שנים שם אנו מוצאים עוד י"ד שנים אלא ודאי נטמן בבית עבר בהליכתו לבית לבן ללמוד תורה ממנו ובשביל זכות התורה לא נענש עליהם ולא פירש יוסף ממנו אלא כ"ב שנה מדה כנגד מדה ע"כ מלאתי ברכ"י יאן: על נשיו – הוסיף רשעה

(לח) הברכה אחת – ה"א זו משמשת לשון תמיה כמו (במדבר יג) הצמחנים השמנה היא (ש"ב ג) הכמות נבל:

(לט) משמני הארץ וגו' – זו איטליא"ה של יון (ב"ר):

(מ) ועל חרבך – כמו בחרבך יש על שהוא במקום אות ב' כמו (יחזקאל לג) עמדתם על חרבכם בחרבכם (שמות ו) על לבאותם בלבאותם: והיה כאשר תריד – לשון לער כמו (תהלים נה) אריד בשיחי כלומר כשיעברו ישראל על התורה ויהיה לך פתחון פה להטעיר על הברכות שנטל ופרקת עלו וגו':

(מא) יקרבו ימי אבל אבי – כמשמעו שלא אכער את אבא ומ"א לכמה פנים יש:

(מב) ויגד לרצקה – ברוח הקודש הוגד לה מה שעשו מהרהר בלבבו: מתנחם לך – נחם על האחווה לחשוב מחשבה אחרת להתנכר לך ולהרגך. ומ"א כבר אתה מת בעיניו ושתה עליך כוס של תנחומים. ולפי פשוטו לשון תנחומים מתנחם הוא על הברכות בהריגתך:

(מד) אחדים – מועטים:

(מה) למה אשכל – אהיה שכולה משניכם. [למד על] הקובר את בניו קרוי שכול. וכן ביעקב אמר כאשר שכלתי שכלתי: גם שניכם – אם יקום עליך ואתה תהרגנו יעמדו בניו ויהרגוך ורוח הקדש נזרקה בה ונתנבאה שציוס אחד ימותו כמו שפורש בפרק המקנה לאשתו (סוטה יב):

(מו) קלתי בחיי. מאסתי בחיי:

(ב) פדנה – כמו לפדן: ביתה בתואל – לבית בתואל כל תיבה שצריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה ה"א בסופה (יבמות יג):

(ג) ואל שדי – מי שדי בצרכותיו למתצרכין מפיו יברך אותך:

(ד) את ברכת אברהם – שאמר לו ואעשך לגוי גדול. והתברכו בזרעך. יהיו אותן ברכות האמורות בשבילך ממך ילא אותו הגוי ואותו הזרע המבורך:

(ה) אם יעקב ועשו – איני יודע מה מלמדנו: (ז) וישמע יעקב – מחובר לענין של מעלה וירא עשו כי בדרך יאחזק וגו' וכי שלח אותו פלנה ארס וכי שמע יעקב אל אביו והלך

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

על קשתו (ר"ל מרשעת על מרשעות שהיו לו כבר וק"ל) שלא גירש את הרחשנות:

נביא – מלאכי פרק א' – ב'

(א) משא דבר יהוה אל ישראל ביד מלאכי: (ב) אהבתי אתכם אמר יהוה ואמרתם במה אהבתנו הלא אח עשו ליעקב נאם יהוה ואהב את יעקב: (ג) ואת עשו שנאתי ואשים את הריו שממה ואת נחלתו לתנות מדבר: (ד) כי תאמר אדום רשענו ונשוב ונבנה הרבות פה אמר יהוה צבאות המה יבנו ואני אהרוס וקראו להם גבול רשעה והעם אשר זעם יהוה עד עולם: (ה) ועיניכם תראינה ואתם תאמרו יגדל יהוה מעל לגבול ישראל: (ו) בן יכבד אב ועבד אדניו ואם אב אני איה כבודי ואם אדונים אני איה מוראי אמר יהוה צבאות לכם הכהנים בוזי שמי ואמרתם במה בזינו את שמך: (ז) מגישים על מזבחי לחם מגאל ואמרתם במה גאלנוה באמרכם שלחן יהוה נבזה הוא: (ח) וכי תגשון עור לזבח אין רע וכי תגישו פסח וחלה אין רע הקריבהו נא לפחתך הירצה או הישא פניו אמר יהוה צבאות: (ט) ועתה חלו נא פני אל ויחננו מידכם היתה זאת הישא מכם פנים אמר יהוה צבאות: (י) מי גם בכם ויסגר דלתים ולא תאירו מזבחי חנם אין לי חפץ בכם אמר יהוה צבאות ומנחה לא ארצה מידכם: (יא) כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגוים ובכל מקום מקטר מגש לשמי ומנחה טהורה פי גדול שמי בגוים אמר יהוה צבאות: (יב) ואתם מחללים אותו באמרכם שלחן אדני מגאל הוא וניבו נבזה אכלו: (יג) ואמרתם הנה מתלאה והפתתם אותו אמר יהוה צבאות והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה והבאתם את המנחה הארצה אותה מידכם אמר יהוה: (יד) וארוך נוכל ויש בעדרו זכר ונדר וזבח משחת לאדני כי מלך גדול אני אמר יהוה צבאות ושמי נורא בגוים: (טו) ועתה אליכם המצוה הזאת הכהנים: (טז) אם לא תשמעו ואם לא תשימו על לב לתת כבוד לשמי אמר יהוה צבאות ושלחתי בכם את המארה וארותי את ברכותיכם וגם ארותי פי אינכם שמים על לב: (יז) הנני גער לכם את הזרע וזריתי פרש על פניכם פרש חגיכם ונשא אתכם אליו: (יח) וידעתם פי שלחתי אליכם את המצוה הזאת להיות בריתי את לוי אמר יהוה צבאות: (יט) בריתי היתה אתו החיים והשלום ואתנם לו מורא ויראני ומפני שמי נחת הוא: (כ) תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא נמצא בשפתי בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון: (כא) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו פי מלאך יהוה צבאות הוא:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

משנה – מקואות פרק ו'

(א) כָּל הַמְעַרְבֵי לַמְקוּהָ, בַּמְקוּהָ. חוֹרֵי הַמְעַרְהָ וְסוֹדְקֵי הַמְעַרְהָ, מְטַבֵּיל בָּהֶם כַּמָּה שָׁהִם. עוֹקֵת הַמְעַרְהָ, אֵין מְטַבֵּילִין בָּהּ אֶלָּא אִם בֵּן הָיְתָה נְקוּבָה כַּשְּׂפוֹפֶרֶת הַנּוֹד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אִימָתִי, בְּזִמְנֵי שֶׁהָיָא מְעַמְדַת עֲצָמָה אַבְל אִם אֵינָה מְעַמְדַת עֲצָמָה, מְטַבֵּילִין בָּהּ כַּמָּה שָׁהִיא:

מעמדת את עצמה – כשצב לטבול בעוקה, העוקה היא מעמדת את עצמה ואין הגג המפסיק בינה ובין המערה נופל מאליו: אבל אם אינה מעמדת את עצמה – ובשעה שצב לטבול, נופל גג העוקה שהוא תחתית המקוה, ומתערבים מימי המערה במי העוקה: מטבילין זה כמו שהיא – אפילו אין צנקב כשפופרת הנוד:

רע"ב – (א) חורי המערה – חורין שבתוך המקוה. ומשום שרוב טבילות שלהן במערות, קרי למקוה מערה: כמה שהן – אע"פ שאין נקובין כשפופרת הנוד: עוקת המערה – גומא שצבולי המקוה אין מימיה נחשבין עם מימי המקוה שלמעלה מהן להיות כשרין לטבול בהן, אלא אם כן יש ביניהן כשפופרת הנוד לחצרון: אמר ר' יהודה אימתי – לא צב ר' יהודה לחלוק אלא לפרש: בזמן שהיא

(ב) דְּלִי שֶׁהוּא מְלֵא בְּלִים וְהַטְבִּילָן, הָרִי אֶלּוֹ טְהוּרִים. וְאִם לֹא טָבַל, (אֵין מְמִים מְעַרְבִין), עַד שֶׁהָיָו מְעַרְבִין בַּשְּׂפוֹפֶרֶת הַנּוֹד:

ואם הדלי טהור ואינו מטבילו, שאינו לריך טבילה: עד שיהו מעורבין כשפופרת הנוד – אין הכלים שבתוכו טהורים עד שיהיה צפי הדלי כשפופרת הנוד:

רע"ב – (ב) והטבילן הרי אלו טהורים – ואפילו אין פי הדלי רחב כשפופרת הנוד. וכגון שהדלי עצמו טמא ולריך טבילה, דמגו דסלקא ליה טבילה לדלי, סלקא ליה נמי למה שבתוכו: ואם לא טבל גרסינן – כלומר

(ג) שְׁלֹשָׁה מְקוּאוֹת, בָּזָה עֲשָׂרִים סָאָה (וּבָזָה עֲשָׂרִים סָאָה), וּבָזָה עֲשָׂרִים סָאָה מִים שְׂאוּבִין, וְהַשְּׂאוּב מִן הַצֵּד, וְיִרְדוּ שְׁלֹשָׁה וְטָבְלוּ בָּהֶן וְנִתְעַרְבוּ, הַמְקוּאוֹת טְהוּרִין וְהַטּוֹבְלִים טְהוּרִים. הָיָה הַשְּׂאוּב בְּאֲמֻצֵּעַ, וְיִרְדוּ שְׁלֹשָׁה וְטָבְלוּ בָּהֶם וְנִתְעַרְבוּ, הַמְקוּאוֹת כְּמוֹת שֶׁהָיָו וְהַטּוֹבְלִים כְּמוֹת שֶׁהָיָו:

שנים החילונית הכשרים, אין הכשרים מתערבין זה עם זה: המקואות כמות שהיו – שהכשרים כשרים להקות עליהן להשלים ארבעים סאה כשרים, והשאווב אין כשר להקות עליו. ואע"פ שמימי השאווב מתערבים עם כל אחד, לא מיפסלי להקות עליהן, דדרך המשכה נתערבו ולא נפלו מן הכלי לכשרין, ומה שירדו ממנו לכל אחד נתבטל צרוב קודם שירדו למקוה:

רע"ב – (ג) זזה עשרים וזזה עשרים – מים כשרים, ובשלישי עשרים סאה מים שאובין: וטבולו ונתערבו – על ידי טבילתן רפו המים והסיקו ונתחברו שלשתן זה זזה: המקואות טהורים – אפילו השאווב, שהרי שני הכשרים מתערבים יחד ויש כאן שיעור מקוה ארבעים סאה מים כשרים, וכשמתחבר להן השאווב שהמים רפין על גביהן מחמת הטבולים, הוכשרו מימיו לטבילה: היה השאווב באמצע – מחמת שהשאווב מפסיק בין

(ד) הַסְּפּוֹג וְהַדְּלִי שֶׁהָיָו בָּהֶן שְׁלֹשָׁה לָגִין מִים וְנִפְּלוּ לַמְקוּהָ, לֹא פְּסָלוּהוּ, שֶׁלֹּא אָמַרוּ אֶלָּא שְׁלֹשָׁה לָגִין שֶׁנִּפְּלוּ:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

רע"ב – (ז) שהיו זהו שגשג לוגין מים. הלכך לא גזרו רבנן, דאין זה מקרי נפלו: בלועין ודבוקין זהו אבן אינו נראין בעין,

(ח) השדה והתבה (שבים), אין מטבילין בהם אלא אם כן היו נקובין בשפופרת הנוד. רבי יהודה אומר, בכלי גדול, ארבעה טפחים. ובקטן, רבו. אם היה שק או קפה, מטבילין בהם כמיה שהם, מפני שהמים מערבין. היו נתונים תחת הצנור, אינם פוסלים את המקוה, אלא מטבילין אותן ומעלין אותן בדרבן:

הנוד, שכולם מלאים נקבים וזטלים מים שבתוכן לגבי מי מקוה: אינו פוסלן את המקוה – משום מים שאובין: ומעלין אותן דרכן – כגון במקוה שיש בו ארבעים סאה מזוממות דאמרינן לקמן דכר וכסת של עור כיון שהגביה שפתותיהם מן המים, המים שבתוכן שאובין, כילד יעשה, מטבילן ומעלה אותן דרך שוליהן, ובשק ובקופה לא חיישינן, ללא חשיבי מים שבתוכן שאובין לפסול את המקוה:

רע"ב – (ה) השידה והתיבה – כלים גדולים של עץ הם ומונחים בתוך מקוה כשר: אלא אם כן היו נקובים כשפופרת הנוד – דומיא לעוקה דאמרינן לעיל שריך שיהא נקובה כשפופרת הנוד: בכלי גדול – כגון בר תשעה טפחים או יותר, דמיעוטו הוא ארבעה טפחים, סגי בנקיבת ארבעה טפחים ואין הלכה כר' יהודה: שק או קופה – סל עשוי מנכרים של ערבה הלופין: מטבילין זהו כמו שהן – אם הן זים. ולא זעו נקיבה כשפופרת

(י) גסטרא שבמקוה והטביל בה את הכלים, טהרו מטמאתן, אבל טמאים על גב כלי חרס. אם היו המים צפים על גביהן, טהורין. מעין היוצא מן התנור וירד וטבל בתוכו, הוא טהור וירדו טמאות. ואם היו על גביהן רום ידיו, אף ידיו טהורות:

רע"ב –

(י) ערוב מקואות, בשפופרת הנוד, בעביה ובחללה, בשתי אצבעות חוזרות למקומן. ספק בשפופרת הנוד ספק שאינה בשפופרת הנוד, פסולה, מפני שהיא מן התורה. וכן כזית מן המת, וכזית מן הנבלה, וכעדשה מן השרץ. כל שיעמוד בשפופרת הנוד, ממעטה. רבן שמעון בן גמליאל אומר, כל שהוא מברית המים, טהור:

– ספק יש זהו כשיעור ספק אין זהו כשיעור, ספקן טמא. ודוקא ברשות היחיד. אבל ברשות הרבים, ספקן טהור. ואע"ג דאפילו דרבנן ספק טומאה ברשות היחיד ספקו טמא, מכל מקום הכא אילו הוא שיעורי דרבנן, היינו מטהרין אותו: כל שיעמוד – בין עפר בין לרבות בין יבחושים אדומים הגדלן במים, אם עומדין על פי הנקב ממעטין בשפופרת הנוד ואין המקואות מתערבין: כל שהוא מזריית המים – כגון יבחושים אדומים. ואין הלכה כרבן שמעון בן גמליאל:

רע"ב – (ז) עירוב מקואות – מקוה חסר שכלל מקוה שלם. אי נמי, זהו עשרים סאה וזה עשרים סאה ומתערבין המים דרך חריץ או נקב, שיעורו לרפן ולהכשירן כאילו יש בכל אחד ארבעים סאה: כשפופרת הנוד כעביה ובחללה – של קנה שנתנין צפי הנוד, והיינו: כשתי אצבעות חוזרות למקומן – מתהפכות בריוח בחלל הנקב. ושתי אצבעות שאמרו הם שתי אצבעות הסמוכות לגודל, הראשונות שצפס הוד, דהיינו אצבע ואמה: מפני שהיא מן התורה – חיוז הטבילה במקוה מים הוא מן התורה: וכן כזית מן המת

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(ח) מִטְהָרִים אֵת הַמְקוֹאוֹת, הָעֲלִיזוֹן מִן הַתְּחַתּוֹ, וְהִרְחֹק מִן הַקְּרוֹב. בִּיצֵד, מִבֵּיא סִילוֹן שֶׁל חָרָס אוֹ שֶׁל אֶבֶר, וּמֵנִיחַ יָדוֹ תַּחְתּוֹ עַד שֶׁהוּא מִתְמַלֵּא מִיָּם, וּמוֹשְׁבוֹ וּמִשִּׁיקוֹ, אֶפְלֹ כְּשֶׁעָרָה, דִּיּוֹ. הִיָּה בְּעֲלִיזוֹן אַרְבָּעִים סָאָה וּבַתְּחַתּוֹ אֵין בָּלוֹם, מִמְּלֵא בְּפִתָּף וְנוֹתֵן לְעֲלִיזוֹן, עַד שִׁירְדוֹ לַתְּחַתּוֹן אַרְבָּעִים סָאָה:

אפילו כשערה – להקלו בשאוצה שהיא דרבנן אצל חס היה העליון חסר מכשיעור וזא להכשירו על ידי השקה להסלימו לכשיעור, אין לי בהשקה כשערה, לאפילו ר' יהודה דמיקל טפי בפרק ב' דגיטין (דף טז) בעי טופח על מנת להטפוח: ממלא בכתף – דמאחר שיט במקוה ארבעים סאה מים כשרים, אפילו כל מים שאובין שבעולם אין פוסלין אותו (יח):

רע"ב – (ח) העליון מן התחתון – כגון שהיה העליון מים שאובים ותחתון מים כשרים: והרחוק מן הקורב – ולא חיישינן שמה זא אדם והפסיק השקתו ולא עלתה לו טבילה: מביא סילון של חרס או של אבר – והוא הדין של עץ או של עצם או של זכוכית. אבר, עופרת: ומניח ידו תחתיו – של הסילון כדי שלא ילאו מים לחוץ כשהוא מתמלא עד שעה שיסק ויתחברו עם המקוה האחר:

(ט) בַּתֵּל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי מְקוֹאוֹת שֶׁנִּסְדָּק לְשִׁתֵּי, מִצְטָרֵף. וְלְעָרֵב, אֵין מִצְטָרֵף, עַד שִׁיָּהָא בְּמְקוֹם אֶחָד בְּשִׁפּוּפְרַת הַנּוֹד. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, חֲלוּף הַדְּבָרִים. נִפְרָצוּ זֶה בְּתוֹךְ זֶה, עַל רוּם, בְּקִלְפַת הַשּׁוּם. וְעַל רַחֵב, בְּשִׁפּוּפְרַת הַנּוֹד:

כשנסדק הכותל או ניקב ולמעלה בראשו שלם, הוא דבעינן כשפופרת הגוד. אצל כשנפרץ הכותן בראשו והמים מתחברים שם, סגי ברום כקליפת השום וברוחב כשפופרת הגוד:

רע"ב – (ט) לשתי – מלמעלה למטה: לערב – מימין לשמאל: חלוף הדברים – מלמעלה למטה, אין מצטרף. מימין לשמאל, מצטרף. ואין הלכה כ' יהודה: נפרצו זה בתוך זה – היינו מלמעלה בראש הכותל דדוקא

(י) הָאָבִיק שֶׁבְּמִרְחָץ, בְּזָמַן שֶׁהוּא בְּאִמְצָע, פּוֹסֵל. מִן הַצֵּד, אֵינּוּ פּוֹסֵל, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִקְוֵה סְמוּךְ לְמִקְוֵה, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, אִם מְקַבְּלַת הָאִמְבָּטִי רַבִּיעִית עַד שֶׁלֹּא יִגִּיעוּ לְאָבִיק, בְּשֵׁר. וְאִם לָאוּ, פּוֹסֵל. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר, אִם מְקַבֵּל הָאָבִיק כָּל שֶׁהוּא, פּוֹסֵל:

שבתוכו, ושאר המים הוו להו מקוה כשר סמוך לשאוב, ומים שאובין כלל מים כשרים לא פסלי ואע"פ שנוגעים זה בזה: אם מקבלת האמצטי רביעית – מים כשרים קודם שיגיעו לאביק, כאילו מקבלת ארבעים סאה דמי, משום דרביעין שיעור מקוה היא מדאורייתא להטביל בה מחטין ולנוריות: אם מקבלת האביק – כלומר כיון לאביק הוא העשוי לקבלה כל שהוא, פסול בכל ענין שיהיה, בין באמצע, בין מן הצד, בין מקבלת האמצטי רביעית קודם שבא לאביק, בין אינה מקבלת:

רע"ב – (י) האביק שצמרחץ – כלי של מחכת משוקע באמצטי ויש בו נקב, דכשנמאסין מי האמצטי מחמת הטבילות פותחים הנקב שבאביק ויוצאים המים שבאמצטי וממשיכין לו מים אחרים נקיים וסותמים הנקב שלא ילאו המים, והמים הנמשכים לאמצטי הן כשרים לטבילה, דלאחר שרחצו בחמין שצמרחץ נכנסים לאמצטי וטובלים שם: בזמן שהוא באמצע פוסל – לפי שכל המים גרורים על גביו, ומים הגרורים על גבי כלים הרי אל ופסולים: מן הצד אינו פוסל – לאין המים גרורים על גביו ואין כאן שאוב אלא מה

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(יא) הַמִּטְהַרֵּת שְׁבַמְדַּחֲצֵי, הַתְּחַתּוֹנָה מִלֵּאָה שְׂאוּבִין וְהַעֲלִיזוּנָה מִלֵּאָה כְּשִׂרִין, אִם יֵשׁ כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב שְׁלֹשָׁה לָגִין, פְּסוּל. כַּמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב וַיְהִיָּה בּוֹ שְׁלֹשָׁה לָגִין אַחַד מְשֻׁלֵּשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים לְבִרְכָה, דְּבָרֵי רַבֵּי יוֹסִי. וְרַבֵּי אֶלְעָזָר אָמְרַי, אֲפִלּוּ הַתְּחַתּוֹנָה מִלֵּאָה כְּשִׂרִים וְהַעֲלִיזוּנָה מִלֵּאָה שְׂאוּבִין וַיֵּשׁ בְּצַד הַנֶּקֶב שְׁלֹשָׁה לָגִין, כְּשִׂרֵי, שְׁלֹשָׁה אֲמָרוּ אֶלָּא שְׁלֹשָׁה לָגִין שְׁנַפְלוּ:

משלש מאות ועשרים צבריכה – לשלשה לוגין אחד משלש מאות ושששים לוג, הרי שלשה לוגין חלק אחד משלש מאות ועשרים צבריכה, כלומר במקוה כשר של ארבעים סאה, ושיערו חכמים שיעור מקוה שמחזיק ארבעים סאה, חמה על חמה צרום שלש אמות, הרי שיעור הנקב המחזיק שלשה לוגין הוא אחד משלש מאות ועשרים מאמה על חמה צרום שלש אמות המחזיק ארבעים סאה. ורמב"ם כתב, שאם היתה הצריכה פחות או יותר מארבעים סאה, מחשבין הנקב בפחות וביותר לפי חשבון זה, כגון אם היה צבריכה עשרים סאה, לריך להיות הנקב אחד ממאה וששים: אפילו התחתונה מלכה כשרים והעליונה מלכה שאובין – שדרך מים לירד, אפילו הכי אין שלשה לוגין שאובין שבנקב פוסלין את התחתונה: שלש אמרו חלל שלשה לוגין שנפלו – ואין השאובין פוסלין את המקוה עד שיפלו לחוכו. והלכה כר' יוסי:

רע"ב – (י"א) המטהרת שבמדחצ' – שיקחות המים העשויות במרחץ שנמשכים להם מים אוננים להשתטף בהן כדי לטהר עצמן לאחר שרחצו בחמין, ופעמים שהן שתי שקחות זו בצד זו חלל שהאחת עליונה מחברתה, ויש נקב צכותל שבין שתיהן שהמים יורחים מזו לזו: אם יש כנגד הנקב שלשה לוגין – שהנקב רחב וארוך כשיעור שיכנסו בו שלשה לוגין, נפסלה העליונה מחמת המים שאובין שבתחתונה, דחשיב כאילוה מים שכנגד חלל הנקב שאובין הן באמצע העליונה, לא מן הצד, ושלשה לוגים מים שאובין פוסלים כשהן באמצע רע"פ שאין פוסלין מן הצד. ורבותא נקט שהתחתונה מים שאובין והעליונה מים כשרים, שדרך המים לרדת ואין דרכן לעלות, ורע"פ כן נפסל העליון. וכל שכן שיפסל כשהיה הכשר לצד תחתון: כמה יהא בנקב – השתא אחא לאשמועינן כמה שיעורו של נקב שיצאו ממנו שלשה לוגין צבת אחת: אחד

גמרא – נדה דף יג' ע"ב

באנשים תקצץ: איבעיא להו דינא תנן או לטותא תנן דינא תנן כי הא דרב הונא קץ ידא או לטותא תנן תא שמע דתניא רבי טרפון אומר יד לאמה תקצץ ידו על טבורו אמרו לו (ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו א"ל לא) והלא כריסו נבקעת אמר להן מוטב תבקע כריסו ואל ירד לבאר שחת אי אמרת בשלמא דינא תנן היינו דאמרין והלא כריסו נבקעת אלא אי אמרת לטותא תנן מאי כריסו נבקעת אלא מאי דינא תנן לא סגי דלאו על טבורו אלא ה"ק רבי טרפון כל המכניס ידו למטה מטבורו תקצץ אמרו לו לרבי טרפון ישב לו קוץ בכריסו לא יטלנו אמר להן לא והלא כריסו נבקעת אמר להן מוטב תבקע כריסו ולא ירד לבאר שחת:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

רש"י על הגמרא

קז ידא – לאמרינן בסנהדרין כל המרים ידו על חזירו תקלץ דכתיב וזרוע כמה תשזר רב הונא קז ידא אלמא תקלץ דינא הוא: תקלץ ידו על טבורו – קס"ד טבורו ממס והיינו

לאמרי ליה והלא כריסו נבקעת כשקולצין קס את ידו: למטה מטבורו – והכי קאמר תקלץ על שהכניסה למטה מטבורו: והלא כריסו נבקעת – מפני הקוץ:

זוהר – בראשית דף מח' ע"ב

נר של שבת לנשי עמא קדישא אתייהיבת לאדלקא, וחברייא הא אמרו דאיהי כפתה בוצינא דעלמא ואחשיבת ליה כו' ושפיר. אבל רזא דמלה. האי ספת שלום מטרוניתא דעלמא היא ונשמתינ דאנון בוצינא עלאה בה שרין. ועל דא מטרוניתא בעיא לאדלקא, דהא ברוכתהא אתאחדת ועבדת עובדא:

ואתתא בעיא בחדוה דלבא ודעוותא לאדלקא בוצינא דשבת, דהא יקרא עלאה היא לה וזכו רב לגרמה למזפי לבנין קדישין דיהון בוצינא דעלמא באורייתא ובדחלתא, ויסגון שלמא בארעא, ויהיבת לבעלה אורכא דחיון, בגין כן בעיא לאזדהרא בה:

תא חזי, שבת ליליא ויומא זכור ושמוד איהו כחדא, ועל דא פתיב זכור את יום השבת לקדשו וכתוב שמוד את יום השבת, זכור לדכורא שמוד לנוקבא וכלא חד. זכאין אנון ישראל חולקיה דקודשא ברין הוא עדביה ואחסנתיה עליהו פתיב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שני אלקיו:

הלכה – הרמב"ם הלכות שבת פרק ג'

(א) מותר להתחיל במלאכה מערב שבת אע"פ שהיא נגמרת מאליה בשבת שלא נאסר עלינו לעשות מלאכה אלא בעצמו של יום אבל כשתעשה המלאכה מעצמה בשבת מותר לנו ליהנות במה שנעשה בשבת מאליו:

(ב) כיצד פותקין מים לגנה ערב שבת עם חשיכה והיא מתמלאת והולכת כל היום כולו ומניחין מוגמר תחת הכלים והן מתגמרין והולכין כל השבת כולה ומניחים קילור על גב העין ואספלנית על גבי המכה ומתרפאין והולכין כל השבת כולה ושורין דיו וסמנין עם חשיכה והן נשרין והולכין כל השבת כולה ונותנין צמר ליורה ואונין של פשתן לתנור והם משתנין והולכין כל השבת כולה ופורשים מצודות לחיה ולעופות ולדגים עם חשיכה והן ניצודין והולכין כל השבת כולה וטוענין בקורת בית הבד ובעגולי הגת עם חשיכה והמשקין זבין והולכין כל השבת כולה ומדליקין את הנר או את המדורה מבערב והיא דולקת והולכת כל השבת כולה:

חק לישראל – פרשת תולדות יום ו'

(ג) מניחין קדרה על גבי האש או בשר בתנור או על גבי גחלים והן מתבשלים והולכין כל השבת כולה ואוכלין אותן בשבת ויש בדבר זה דברים שהן אסורין גזירה שמא יחתה בגחלים בשבת:

לע"נ:

זאב ואיים בן שרה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורשונה בת רזל, צדיקה בת שרה ז"ל.